

České obce a firmy: mezi mlýnskými kameny bank a evropských dotací

Oblast financování projektů z evropských dotací je v současné době ve stavu očekávání. Vyhlášení Operačních programů pro nové plánovací období 2014 – 2020 nabírá tradiční zpoždění připomínající zpoždění začátku minulého období 2007 – 2013, které jakoby nechtělo skončit.

Přesto, že Česká republika se snaží vyčerpat poslední peníze, aby zlepšila svoji pozici v čerpání evropských fondů, hrozí, že nevyužijeme až 100 mld. Kč. To ale není nic nového. Pojďme se spíš podívat na to, proč jsme se dostali do stádia, kde máme jednu z nejhorších úrovní čerpání evropských dotací v unii. Překvapivě, i české banky mají v této hře vlastní roli.

Problematické financování malých českých podniků

V České republice je dlouhodobé financování středních a malých podniků problematickým

aspektem. Zatímco evropské dotace jsou zaměřené na akceleraci růstu malého podniku a dívají se na něho z pohledu potenciálu toho, kde by mohl být za deset let, banky se striktně dívají na to, kde je podnik dnes, a nabízí mu kapitál přiměřený jeho současnému obratu. Na příklad, pokud jsem malá firma, evropské dotace mi dnes poskytují prostor, abych dostal finanční infuzi, která mi urychlí růst a vystřelí mě o několik let dopředu.

Tím mi šetří čas na organický růst a dovlí mi tvořit hodnotu, na kterou bych jinak tak rychle nedosáhl. Jediné, co mi brání sáhnout po dotacích je, že banka, která by mi měla zaručit druhou část investice, se na mě dívá z jiného úhlu pohledu. Pro banku jsem relevantní jenom

na základě toho, co jsem tvořil doposud a kde se nacházím dnes. Lépe řečeno, banky hodnotí minulost a dotace podporují budoucnost – pokud se oba aspekty nesečkávali v přítomnosti, jsou české firmy prostě uvězněné uprostřed nefungujícího systému financování.

Spolufinancování – vyřešit hned na začátku

Většinou zadatelé mají velmi dobrou představu, co chtějí svým projektem dosáhnout. Projekt je také obvykle kvalitně technicky zpracován. Podceňován je jen způsob spolufinancování, který by se měl řešit hned na začátku. Spolufinancováním je myšleno financování nejen

samotné investice, ale také překlenutí „zpoždění“ proplacení dotace a následně financování provozu. Spoluúčast je částka, kterou musí žadatel o dotaci zajistit ze svých či cizích zdrojů, a která činí u podnikatelů kolem 50 %, u obcí a měst obvykle 10 až 20 %. U podnikatelů je většinou problém s financováním investice, naopak u obcí a měst je podceňováno financování provozu.

Jakou roli a jaké nástrahy mohou potkat podnikatele nebo obce při jednání s bankami?

Nejdříve se podívejme, co chtějí banky. Banka – velmi zjednodušeně – chce poskytnout co největší úvěr s co nejvyšším úrokem, resp. RPSN s co nejnižším rizikem.

U samotného financování spoluúčasti investice lze odložit splátky jistiny až po dokončení realizace. A tím umožnit splácení z provozu daného investičního projektu. Bohužel úroky chce většina bank platit průběžně a navíc nejsou u většiny dotací uznatelným nákladem, tudíž nejsou dotovány.

Úvěrem se většinou financuje i překlenutí „zpoždění“ proplacení dotace tak, aby byla realizace projektu plynulá. Většina dotací pro podnikatele se proplácí až po proplacení dodavatelských faktur. Takže nepomůže nasmlouvat s dodavateli dlouhou dobu splatnosti faktur, lze však využít dodavatelský úvěr.

U překlenovacího nebo dodavatelského úvěru lze většinu projektů rozdělit na dílčí ucelené etapy a žádat o proplacení dotace na jednotlivé takto stanovené etapy. Potom dotace dílčí etapy se stává finančním zdrojem pro následující etapy a lze tímto způsobem snížit úvěrové zatížení.

Následné financování provozu projektu je pak testem udržitelnosti projektu a v dlouhodobém horizontu nelze doporučit financování z cizích zdrojů.

Riziko pro banky u obcí a měst je většinou chápáno jako nízké a pokud je dobře promyšlen provoz investice a jeho dlouhodobá udržitelnost, tak banky nemají problém a předhánějí se s nabídkami. To, že obec či město dostane dotaci, je pro banku chápáno jako skoro bezrizikový projekt. Bohužel tím, že dostane dotaci podnikatel, se pro banku riziko projektu v jejich očích nesníží, protože v podmínkách pro přidělení dotace je věta: „...na dotaci není právní nárok“. Takže banka projekt hodnotí, jako kdyby žádná dotace nebyla! Navíc poskytovatel dotace by ale rád viděl zajištění finančních zdrojů k dotaci nejlépe větší, než je vypočítaná spoluúčast, pro jistotu, že realizaci zvládne i v případě, že se opozdí s proplacením dotace.

Budoucnost evropských dotací – a nás všech

Důvodů, proč se nám nedaří čerpat evropské fondy, je mnoho. Od složitosti a různorodosti metodik pro poskytování dotací, přes komplikovaný zákon o veřejných zakázkách až po nepřipravenost projektů. Pokud toto žadatel o dotaci zvládne, ještě nemá vyhráno. Čeká jej prokázání spolufinancování, realizace a splně-

ní závazných ukazatelů pro poskytnutí dotace. A stále ještě nejsme u konce. Následně je projekt monitorován a podroben různým kontrolám – a ke škodě věci – jednotlivé kontroly mají různé výklady a jiné metodické postupy. Takže žadatel dokládá a vysvětluje postupy schválené poskytovatelem dotace kontrole z Finančního úřadu, Úřadu pro hospodářskou soutěž a nezřídka i následné kontrole samotného poskytovatele nebo jeho řídicího orgánu příslušného ministerstva.

Nicméně skutečná suma vyčerpaných peněz tohoto období odpovídá příslibu objemu peněz pro období 2014+ 20,5 mld. EUR. V nadcházejícím plánovacím období by mělo dojít k výraz-

Zatímco evropské dotace jsou zaměřené na akceleraci růstu malého podniku a dívají se na něho z pohledu potenciálu toho, kde by mohl být za deset let, banky se striktně dívají na to, kde je podnik dnes, a nabízí mu kapitál přiměřený jeho současnému obratu.

nému zjednodušení. Je uvažováno o jednotném systému pro administraci. Další krokem je zeshíhlení počtu operačních programů pro plánovací období 2014 až 2020.

Pro toto období jsou vytvářeny následující operační programy: OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, OP Výzkum, vývoj a vzdělávání, OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Zaměstnanost, Integrovaný regionální operační program, OP Praha – pól růstu ČR, OP Technická pomoc, Program rozvoje venkova, OP Rybářství, OP ČR – Polsko, OP Svobodný stát Sasko – ČR, OP Svobodný stát Bavorsko – ČR, OP Rakousko – ČR, OP Slovensko – ČR, OP Nadnárodní spolupráce, OP Meziregionální spolupráce). Převzetí části rizika bankou pro financování realizace projektů je jednou z možných cest, jak lépe čerpat evropské dotace. Považují to pro skokový rozvoj konkurenceschopnosti podnikatelů a budování infrastruktury obcí a měst za jedinečnou příležitost. Protože o peníze jde vždy až v první řadě.

Jak využít zbytek roku 2014 na získání evropských dotací

Proč rok 2014 nevyužít k získání náskoku pro nové programovací období a přípravě zásobníku projektů? Podnikatelé a představitelé měst a obcí, kteří mají zkušenosti s žádostmi o dotaci do strukturálních programů, vědí, že při vypsání konkrétních výzev k podávání žádostí, je čas na zpracování a podání žádosti většinou poměrně krátký. Zejména pokud projekt obsahuje stavební práce a žadatel musí předložit územní rozhodnutí či stavební povolení. Zájemcům bych proto doporučoval využít toto období s omezenými dotačními zdroji pro přípravu kvalitních záměrů. Optimálním způsobem je příprava strategického plánu rozvoje společnosti, který může fungovat jako zásobník vhodných projektů pro následující programovací období.

Drahomír Mejzr

Vystudoval Střední průmyslovou školu chemicko-technologickou v Kralupech nad Vltavou, matematiku a chemii na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a studium MBA Nottingham. Za svoji praxi prošel řídicími funkcemi zejména ve výrobě – Kaučuk a.s., K-Protos, a.s., Beghelli-Elplast, a.s. Od roku 2004 se plně věnuje řízení skupiny poradenských společností ACCON GROUP, které se zaměřují na poradenství v oblasti managementu a procesního řízení, financování investičních projektů a využívání dotací, vzdělávání zaměstnanců a týmů. Je ženatý, má čtyři děti. Mezi jeho záliby patří kytara, tenis, lyžování, fotografování.

B Text Drahomír Mejzr, zakladatel, ACCON GROUP
www.bankovnictvionline.cz/Produkty a služby